

Кизилова В. В.,
доктор філологічних наук,
професор кафедри філологічних дисциплін
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ЛЕКСИКО-ФРАЗЕОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ НОВІТНЬОЇ АВТОРСЬКОЇ КАЗКИ (НА ПРИКЛАДІ ПОВІСТІ-КАЗКИ ІВАНА АНДРУСЯКА «ТРЕТІЙ СНІГ»)

Анотація. Статтю присвячено аналізу лексико-фразеологічного складу авторського казкового тексту як репрезентанта мовної картини певного історичного періоду. Проаналізовано характеристичні ознаки мовлення персонажів, авторського ставлення до них і відтворення епохи. Досліджено місце мовної гри в системі авторського тексту. Простежено специфіку подання пізнавальної інформації. Наголошено на майстерності письменника уникати нав'язливих дидактичних штампів, натомість підключати образні засоби, що передають різні відтінки відчуттів та емоцій.

Ключові слова: казка, повість-казка, художній твір, мова, лексика, фразеологія, індивідуальний стиль.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Мова – важливий складник суспільного розвитку, засіб зв'язку між поколіннями. Та чи інша доба активізує зміну її ресурсів – оновлення лексичного і фразеологічного складу, моделей словотворення й слововжитку, модифікацію стилістичних, грама-тичних норм тощо.

Найбільш рухливим компонентом мовної системи є лексика. Нові лексеми виникають у силу історичного розвитку суспільства (науково-технічних зрушень, ідеологічних, соціальних змін тощо) й архаїзуються ті, що поступово втрачають свою актуальність й узгодженість епосі, її пріоритетів. Поза сумнівом, саме лексико-фразеологічні ресурси відіграють важливу роль у накресленні мовною особистістю картини світу. Коли ж ідеться про мову автора художнього тексту, то неодмінним постає і факт її впливу на суспільну літературну норму, об'єктивні чинники для наслідування через трансляцію на широке рецептивне коло. За твердженням Яна Мукаржовського «поетична мова – це особлива форма, що має іншу функцію, ніж літературна мова <...> Це, звичайно, не заперечує ні можливості використання поетичної творчості як матеріалу до наукового опису норми літературної мови, ні того, що літературна норма не розвивається без впливу поетичної творчості» [1, с. 335]. На думку дослідника, саме лексичний шар літературної мови оновлюється завдяки засобам поетичної мови й у зв'язку з потребами комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з вищевказаної теми. Лексико-фразеологічні ресурси художньої творчості того чи іншого письменника, певної доби ставали колом наукових зацікавлень С. Бирик, І. Білодіда, В. Виноградова, Г. Винокура, В. Григор'єва, С. Єрмоленко, Б. Ларіна, А. Мойсієнка, Л. Пустовіт, Н. Сологуб, Л. Ставицької, Ю. Шереха О. Чумак та інших.

Мовна специфіка фольклорних казок простудійована О. Брициною, В. Ващуком, В. Гнатюком, Н. Дніпровською, С. Лавриненко, К. Луганською, Є. Сабовою. Дослідниками звернена

увага на діалектні явища, стилістичну роль тропів, синтаксичну організацію казкових текстів тощо. Мовні особливості літературної казки XIX століття осмислено у працях Б. Деркача, Я. Закревської, В. Іваненко, С. Єфремова, Б. Гур'єва, Д. Чижевського, А. Поповського та інших. Науковці у своїх працях робили акцент на особливостях авторського індивідуального мовного стилю, ролі діалектизмів, функціональних можливостях тропів та фразеологічних одиниць.

Динаміка авторської казки неодмінно пов'язана з культурними зрушеннями в суспільстві, поширенням філософських, культурологічних, мистецьких тенденцій доби [2, с. 77]. Адресована молодшому читачеві, вона впливає на процес його соціалізації, чинить мовленнєвий вплив, що передбачає певний відбір і розподіл мовних засобів, необхідних з погляду автора для реалізації того чи іншого завдання. Ян Мукаржовський слушно твердить, що за допомогою своєї актуалізації мова художнього твору збільшує і робить витонченішим уміння поводитися з мовою взагалі, вона дає змогу мові значно гнучкіше пристосовуватися до нових завдань і багатше диференціювати засоби вираження [1, с. 338].

Мета статті – простежити закономірності мовних процесів у новітньому авторському казковому тексті на прикладі лексико-фразеологічних ресурсів повісті-казки І. Андрусяка «Третій сніг», що до сьогодні не ставали колом наукових зацікавлень.

Вклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Повість-казка побачила світ у 2014 році, друге видання здійснене 2018 року. Книга входить у довгий список Дитячої Книжки року ВВС. 2019 року Іван Андрусак за твори «Зайчикова книжечка» і «Третій сніг» удостоєний Премії імені Лесі Українки. Адресована дітям молодшого шкільного віку, повість-казка розповідає про життя лісових мешканців, їхні пригоди напередодні зими.

Важливим компонентом мовотворчості у повісті-казці І. Андрусяка стало використання шкільної лексики – *школа, підручник, канікули, домашні завдання, фізкультура, математика, учительська солідарність, читати* тощо. Вона є характерною ознакою мовлення персонажів – лісових мешканців, котрі ходять до школи, навчаються читати, рахувати та їх авторських характеристик, обіграних відповідно до емоційно-експресивних завдань тексту.

Особливою авторською симпатією користується головний герой твору – їжак Петро. Маленький, колючий і зовсім не прудкий (так характеризує його автор), він мріяв бути справедливим і мудрим, любив свою країну, любив яблука і груші, а найбільше любив школу [3, с. 12 – 13]. Застосовуючи з метою його характеристики загальноживані прикметники й дієсло-

ва, І. Андрусак акцентує на таких його поведінкових рисах, що резонують у свідомості реципієнта; персонаж за допомогою влучних авторських характеристик стає пізнаваним і «своїм» у колі дітей молодшого шкільного віку, що забезпечує спільний комунікативний простір, створює яскравий стилістичний ефект.

Надзвичайно популярним їжак Петро став, коли вовк узяв його на навчання до своєї школи. Динаміка образу переда- на автором за допомогою важливих у сенсі смислотворення експресивних, оціночних лексем: «Отаке *миришаве, хирляве, колюче* – і собі туди ж... «*Вискочка! Нахаба!* Кого він із себе корчить? Хижака?! Ну, нічого – там йому швидко голки пообла- мують. Просто посеред уроку зжеруть та й по всьому» – шеп- тались одні. «Який *безстрашний!* Який *розумний!* *Молодець!* Далеко піде, якщо не зжеруть на перерві» (підкресл. – В.К.), – захоплювалися інші» [3, с. 83–84].

Показовою авторською деталлю в зображенні, що вказує на час написання твору, стало використання лексичних і фразео- логічних клішованих виразів *зимава оренда, доленосна подія, авторитет провидиці, детективна історія, чужа власність, останні новини, стиль життя, справжній експеримент, справжня сенсація, обґрунтовані підозри, зробив відкриття*, що виявляють природність сучасної мовленнєвої ситуації, є її ідентифікаторами.

З метою відтворення епохи й репрезентації авторського ставлення до персонажа, І. Андрусак застосовує росіянізовані сленгові й жаргонні одиниці мови: *дура, псих, ідіотка, шкана облезла, одклеїться, сожрать, рявкнуть* тощо. Означені мовні явища у тексті, призначеному юному читачеві, експлуатують- ся, зважаючи на їхнє поширення в сучасній мовній практиці, потребою схарактеризувати персонажів з огляду на їхню «соці- альну» приналежність (обіграні І. Андрусак для зображення персонажіфікованих образів ведмедів – хижих господарів лісу, що визнають мову сили, вселяють страх в усіх мешканців).

Особливе місце в лексичній системі художнього твору належить власним назвам, що зумовлено їхнім особливим статусом та відмінністю від пропріальних одиниць, котрі вжи- ваються в узуальній практиці. Структурно-семантична й асо- ціативно-конотативна специфіка поетоніму свідчить про його здатність виконувати в творі не лише номінативну, але й стиліс- тичну, характеризувальну та інші функції [4, с. 3].

Оніми, застосовані І. Андрусак у повісті-казці «Третій сніг», можна поділити на дві групи. До першої відносимо імена героїв твору. На відміну від значної кількості антропоморфних і зооморфних казкових героїв авторського тексту (мишка Шкре- ботушка, жабка Скрекотушка, ведмідь Бурмило, вовк Толябун, Бурмосик, Буцик, Лісовичок Боровичок), у І. Андрусак вони наділені людськими іменами: їжаки Петро й Василь, дрозд Марко, заєць Микола, дятел Демид, ведмідь Дмитро, ведмедя- ця Ірина, їхні діти Ігнат, Філіп та Альона, білочка Катя, вовк Мелетій. Автор актуалізує асоціативний зв'язок персонажа каз- кового твору (у нашому випадку тварину) з людиною, її діями і вчинками. Так, їжаки – хазайновиті, обережні, відповідальні, чемні, заєць – мудрий, мрійливий і спостережливий, дрозд – допитливий і непосидючий тощо.

Виконуючи здебільшого номінативну функцію, імена геро- вів твору усе ж ілюструють авторське ставлення до них і його творчий задум загалом. Це яскраво проілюстровано на при- кладі ведмежої родини. Наділені хижими рисами характеру, ведмеді іменуються на російський лад: господін Дмитрій, Іри-

на, його дружина, діти-ведмежата Ігнат, Філіп, Альона. Вони вселяють страх в інших лісових мешканців, демонструють свою зверхність, змушують остерегатися. «Я тобі не пан! Пани в селі, а в нас господа! Господін Дмитрій – так мене слід називати! Пойняв, сіра шкура, чи не?!», – мовить ведмідь до вовка, підкреслюючи своє «елітне» становище на лісових тере- нах [3, с. 98]. Динаміку образів ведмедів розкриває зміна їхніх імен як форма мовної гри, що розуміється як цілеспрямована маніпуляція різноманітними мовними засобами для створення таких «зсувів» у семантиці та структурі поетонімів, які «руй- нують» ономастичні стереотипи і приводять до неочікуваних для читача, але запланованих автором змін в образній сфері як онімної одиниці, так і найближчого контексту [4, с. 4]. Спіймані під час облави, вони зі сльозами на очах благають решту лісо- вих мешканців звертатися до них по-українськи (Гнате, Пили- пе) й урятувати поранену Оленку.

Другу групу онімів складають умовні назви країни, де про- живають лісові мешканці, створені фантазією головного героя, їжака Петра. Щодня в його голові виникали найнесподівані- ші онімні конструкції, утворені від загальних назв суфіксаль- ним способом: Дібровія, Березина, Грабія, Калинці, Кленовія, Ліщинник, Липія, Терновія, Ялинія. Їжак Петро дуже любив свою рідну землю й не міг віддати перевагу жодній назві, адже її мусять сприйняти як рідну всі мешканці лісу. Відтак не випадко- вим, на думку їжака, може стати той факт, що одна й та сама кра- їна різними лісовими мешканцями буде називатися по-різному.

Осібне місце з-поміж мовних засобів авторської казки нале- жить фразеологізмам. Вони справедливо вважаються повно- важним емоційним представником кожної мови. Місткі за зміс- том, експресивні за стилістичним забарвленням, «картинні» за способом відтворення дійсності фразеологізми наочно вим- льовують літературні портрети, чутливо ведуть мовні партії дійових осіб, увиразнюють авторське слово [5, с. 233].

Використані у повісті-казці «Перший сніг» фразеологіч- ні одиниці згруповані навколо найуживаніших у лексичному фонді слів різної частиномовної приналежності. Найчисельні- шу групу складають дієслівні ФО, що фіксують дії та вчинки, фізичний або душевний стан персонажа: *не нарікав на долю, гарантувати безпеку, береженого бог береже, привернути увагу, збити з пантелику, совість гризе, дати ради, пудрити мозок* та інші. ФО прислівникового (*від гріха подалі*) й іменни- кового (*світ за очі*) походження менш чисельні, вони увираз- нюють інтонаційний малюнок авторської мови й мови персона- жів, характеризуються різною мірою експресивності.

Функціональне призначення ФО – імітація спонтанно- го розмовного мовлення казкових персонажів («Але знаєш, дитинко: *береженого Бог береже*. Краще ходімо звідси *від грі- ха подалі*» [3, с. 17], «Я там ні вдень ні вночі *спокою не мати- му*» [3, с. 24]. «Ні, пане вчителю. Але на уроках мови, літера- тури, історії, географії, природознавства я *не пастиму задніх*» [3, с. 74]); характеристика героїв твору та його предметних реалій («Проте *на свою долю їжак Петро не нарікав*. Він любив свою країну...» [3, с. 12], «учитель заєць Микола *не міг гаран- тувати безпеки*» [3, с. 13], «Дрозд Марко розчаровано зітхав, але недовго – ідей у нього вистачало на всіх, і крах однієї з них не міг *збити з пантелику* відважного натураліста» [3, с. 25]).

Жаргонні функціонально-стильові різновиди ФО, застосо- вані І. Андрусак у мовленні персонажів, надають йому спе- цифічного звучання, підкреслюють моральні якості: «Ти мені

мозги не пудри, старий хрич!» [3, с. 98], «Я тут хазяїн, і все буде танцювати під мою дудку. Все – і звері, і люди! Пойняв мене, обізяна облізла?!» [3, с. 100]. Вкупі із російськомовними жаргонізмами й вульгаризмами, вони посилюють авторське ставлення до героїв повісті-казки, виконують експресивно-оцінну функцію. Фразеологізми релігійного спрямування – *береже-ного Бог береже, від гріха подалі* – репрезентують ставлення мовця до об'єкта волевиявлення.

І. Андрусак використовує не лише традиційні фразеологічні одиниці, що здавна закріпились в українській мові, а й так звані книжні фраземи, що з'являються в мовленні внаслідок розвитку різних наукових галузей, культури, техніки тощо: *стиль життя, останні новини, чужа власність, доленосна подія* та інші. Такі сталі вирази активно вживаються в різних стилях мовлення (публіцистичному, офіційно-діловому, розмовному). Проте якщо в публіцистичному й офіційно-діловому вони виконують номінативну функцію, то в площині аналізованого художнього тексту вони стають результатом авторської мовної гри й уживаються з метою створення гумористичного ефекту, оскільки йдеться про «серйозне доросле життя» казкових лісових мешканців. Естетична вага фразем такого типу зумовлена вдалим письменницьким відбором і майстерністю їхнього обігравання (прихованої оцінки, настанови) у площині художнього тексту.

Мовна гра у тексті повісті-казки зумовлена і двоплановістю сприйняття мовної одиниці як одиниці нормативного мовлення. А. Білозуб одним із різновидів асоціювання, що зумовлюють нестандартні інтерпретації мовного знака, вважає такий різновид семантичного зсуву, що полягає в реалізації двох значень полісемічного слова в одному контексті [6]. У нашому випадку йдеться не стільки про два різні лексичні значення одного слова, скільки про відмінність його сприйняття персонажем казкового твору. Грайливо-іронічним видається інтерпретація І. Андрусак іменника *миша*, як його розуміє головний герой казки їжак Петро: «Узагалі *миша* – страва смачна, принаймні для їжака; але *миша*, з якою ти в одному класі *гряз граніт науки*, – це вже не страва, а особистість. Тому якщо випадково загризеш, то до кінця життя тебе самого *совість гризтиме*; а свою совість їжак Петро волів не драгувати» [3, с. 33]. Складності схеми мовної гри додає супровідний засіб: використання фразеологічних одиниць із однаковим ключовим дієсловом *гризти*, що відмінні за семантикою і стилістикою вживання.

Незважаючи на жанрову специфіку казки (вона передусім мовить про вигадані події та явища), у ній міститься багато пізнавальної інформації з життя флори й фауни. Цікаво описано спостереження над поведінкою зайців влітку та восени (с. 13–14), підготовкою дроздів до перельоту в теплі краї на зиму (с. 20–21), пересування їжака (с. 47) та інше. І. Андрусак при цьому подеколи використовує лексеми, значення яких може бути незрозумілим адресату (дитині молодшого шкільного віку). З метою уникнення інформаційного переобтяження тексту та його стилістичного дисонансу тлумачення слів *гуманітарій, бестіарій, жайворонок чубатий, дрозд – чикотень, гайно* та інші подається зносками внизу сторінки. Їхнє текстуальне поле витримане в науково-популярному стилі, доповнює основний зміст повісті-казки і є однією з її композиційних особливостей. Наприклад: «Дрозд Марко – чикотень (латиною – *Turdus pilaris*). Дрозди цього виду справді не відлітають у вирій; вони лише мігрують на південь, де тепліше, а деякі залишаються на зиму в місцях гніздування. Інші ж види

дроздів, скажімо дрозд співочий (*Turdus philomelos*) та дрозд чорний (*Turdus merula*) відлітають узимку на південь Європи, у Малу Азію та Північну Африку» [3, с. 21].

Відтворенню інтонаційного малюнку повісті-казки підпорядковані й інші варіанти тлумачення незрозумілих слів, зокрема такі, що імітують ілюзію живої, спонтанної мови персонажів й дистанційовані від наукових пояснень: «– Оптиміст, – пояснив учитель, – це той, хто вважає, що завтра буде краще. Песиміст вважає, що завтра буде гірше. А я реаліст – я знаю, що післязавтра буде післязавтра» [3, с. 32]. Крім того, вони яскраво репрезентують авторське оцінне ставлення до зображуваного, його художнє чуття: «– Начальники – це такі люди, які сильніші від інших і через це вирішили, що їм усе можна» [3, с. 90].

Пізнавальну функцію виконують авторські замальовки щодо багатства української та інших мов світу. Залучені вони до тексту максимально лаконічно, так, що читач не втрачає зв'язку з основною сюжетною лінією, утім, споживаючи нову для нього інформацію, збагачує свій словниковий запас, сповнюється любов'ю до краси й неповторності рідної мови: «... кожна мова – це можливість відкрити для себе цю річ заново, мовби з іншого боку <...> він (цибатий птах Грицько – *В.К.*) казав, що його називають і лелекою, і бузьком, і чорногузом, і буслем – й усе це буде по-нашому <...> По нашому він (їжак – *В.К.*) – їжак, їжачок; польською – *сжик*; російською – *йожик*; білоруською – *вожик*... Ніби ж напрочуд близькі слова, а кожне смакує інакше!» [3, с. 51–52].

Любов до рідного краю, рідної мови – важливі питання, над якими полемізує І. Андрусак у повісті-казці «Третій сніг». При цьому він вдало оминає нав'язливі дидактичні штампи, натомість підключає образні засоби, що передають різні відтінки відчуттів та емоцій. Відтак, розмовно-просторічну лексику, уживану в тексті з метою відтворення мови персонажів, заступають напрочуд мальовничі метафоричні замальовки авторського слова: «Словами можна смакувати хоч усе життя, щоразу добираючи собі все запашніші, все соковитіші. Навіть можна вишикувати собі найхімерніші слова з далеких екзотичних мов і обертати їх у губах, насолоджуючись прямими чи гострими, чи терпкими ароматами. Але наймилішими завжди будуть слова рідної мови, повні духмяного й поживного животворного соку...» [3, с. 29].

Автор, реалізуючи комунікативні завдання твору, стає посередником у процесі соціалізації дитини, котра спроможна інтерпретувати твір відповідно до свого життєвого досвіду на емоційному, інтелектуальному, естетичному рівнях. Важливе місце в цьому процесі відіграють і кольороназви, які виступають активним компонентом творення оригінальних, самобутніх художніх образів, виявляючи при цьому особливості ідіолекту автора.

Розвиваючи тему багатства мов світу й любові до рідної мови, І. Андрусак вдається до використання мотиву сну. Уві сні їжаківі Петру наснився світ, у якому знищено всі мови, крім єдиної. Підводячи читача до думки про одноманітність, спустошеність такого соціуму, письменник зображає його єдиним кольором – сірим, протиставляючи яскравій палітрі кольорів. «Сірі крони дерев, сіра земля, сіра трава, сіре листя, сіре небо, сіре сонце... Сіра білочка Єкатеріна по сірих гілках несе сірий горішок у сіре душло. Сірий лелека Гріша сіро ширяє в сірому небі <...> Можна пристосуватися – звірі бо звикли пристосовуватися, ховаючись від небезпек. Але який же цей світ бід-

ний, який незатишний порівняно з нашим – різноманітним, справжнім...» [3, с. 53–54]. Сірий колір казкового сну засобами мовних знаків, образного мислення витворює певну естетичну реальність; він створює особливий підтекст, пов'язаний із показом взаємозв'язку між фізіологічними відчуттями кольору й художнім словом, в яке закладена авторська інтенція.

Висновки з дослідження і перспективи подальших пошуків у цьому науковому напрямку. Лексико-фразеологічні ресурси – найбільш яскраві репрезентанти мовної картини певного історичного періоду. Експлуатовані у творі художньої літератури, вони певним чином згруповані, так що демонструють певну системну єдність, яка підпорядкована реалізації творчого задуму й виразне індивідуальну мовотворчість, особисті письменницькі уподобання й орієнтири. Лексико-фразеологічний склад авторського тексту для дитячої аудиторії, зокрема і казки, має задовольняти запити реципієнта щодо доступності, зрозумілості й водночас непримітності, емоційності, наявності естетичного потенціалу, аби забезпечити спільний комунікативний простір, справити яскравий стилістичний ефект.

У дослідженні зазначене вище продемонстровано на прикладі аналізу повісті-казки І. Андрусяка «Третій сніг». Зокрема, проаналізовано характеристичні ознаки мовлення персонажів, лексеми на позначення динаміки їхніх дій і вчинків, творення оригінальних, самобутніх художніх образів, репрезентації авторського ставлення до персонажа й відтворення епохи. Досліджено місце в мовній системі аналізованої повісті-казки гри як свідомої маніпуляції мовними ресурсами з метою створення «зсувів», які «руйнують» лексичні стереотипи і сприяють змінам в образній сфері (онімна гра, гра функціонально-стильовими різновидами фразеологічних одиниць, двоплановістю сприйняття мовної одиниці як одиниці нормативного мовлення). Простежено специфіку подання пізнавальної інформації, з'ясовано функцію авторських роздумів щодо багатства української та інших мов світу. Наголошено на майстерності письменника уникати нав'язливих дидактичних штампів, натомість підключати образні засоби, що передають різні відтінки відчуттів та емоцій.

Перспективи подальших наукових студій вбачаються в дослідженні впливу екстралінгвальних чинників на мовотворчість І. Андрусяка як автора творів для дітей та юнацтва, комплексно-му осмисленню особливостей його індивідуального стилю.

Література:

1. Мукаржовський Я. Мова літературна і мова поетична. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / ред. М. Зубрицька. Львів, 1996. С. 324–342.

2. Кизилова В.В. Художня специфіка української прози для дітей та юнацтва другої половини ХХ століття : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 400 с.
3. Андрусяк І. Третій сніг : повість-казка. К. : Фонтан казок, 2018. 120 с.
4. Мудрова Н.В. Мовна гра як засіб поезиї власних назв. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.15. Донецьк, 2008. 19 с.
5. Ужченко В.Д. Народження і життя фразеологізму. К. : Радянська школа, 1988. 279 с.
6. Білозуб А. Лексико-семантичні прийоми мовної гри в українському постмодерному тексті. Дослідження з лексикології і граматики української мови. Вип. 12. URL : <https://ukrmova.com.ua/zmist-zhurnalu/vipusk-12/leksiko-semanticzni-prijomi-movnoi-gri-v-ukraïnskomu-postmodernomu-teksti/> (дата звернення: 12.03.2019).

Кизилова В. В. Лексико-фразеологіческие ресурсы авторской сказки новейшего периода (на примере повести-сказки И. Андрусяка «Третий снег»)

Аннотация. Статья посвящена анализу лексико-фразеологических ресурсов авторского сказочного текста как репрезентантов языковой картины определённого исторического периода. Проанализированы характеристические признаки речи персонажей, авторского отношения к ним и отображения эпохи. Исследовано место языковой игры в системе авторского текста. Обозначена специфика подачи познавательной информации. Сделан акцент на мастерстве писателя уклоняться от навязчивых дидактических штампов, подключать образные средства, передающие разные оттенки чувств и эмоций.

Ключевые слова: сказка, повесть-сказка, художественное произведение, язык, речь, лексика, фразеология, индивидуальный стиль.

Kyzylova V. Lexical grammatical resources of modern author's tale (based on narrative-tale "The third snow" by Ivan Andrusiak)

Summary. The article is devoted to the analysis of lexical grammatical resources of the author's fairy tale's text as representatives of language picture of the certain historical period. Distinctive features of characters' speech are analyzed as well as author's attitude to them and century reflexion. The role of language game is researched in the system of author's text. The specificity of giving educational information is also traced. It is stressed on writer's skills to avoid obtrusive didactic clichés and use figurative means that convey different tinges of emotions and feelings.

Key words: fairy tale, narrative tale, works of art, language, speech, vocabulary, phraseology, individual style.